

repük volt a lengyel zsidóknak és a spanyol zsidóknak, a *Magyar műdal kezdetéről* szóló és az európai barokk irodalmának szorgalmas fölhasználásával készült tanulmányában pedig Zrinyit még kizárólagosan egyetemes szempontból nézte: „Az előző kor művészetét, a barokk szellem megnyilatkozásául, a monumentális jellemzi: nagyvonalúság, nagyszerű pompa, heroizmus... Az eposz magasztosságát fokozza a krisztusi hit, amely egy Andrea del Sarto Disputáját, vagy a *Zrinyászt* egy formán érzékítve hatja át“. Most pedig azt írja Gálos Rezső, hogy „a Zrinyiaszban barokk-heroizmusánál erősebb a magyar életakarát szárnyaló gondolata“. Persze, hogy erősebb, de Gálos Rezsőnek meg kellett térnie, hogy a külföldi hatások kutatása helyett mindezekre rájőjön: a neofita túlbuzgóságával propagálja azokat az eszméket, amik például Prohászka Lajos *Vándor és Bujdosójában* (Minerva 1934) vagy Szerb Antal *Magyar Irodalomtörténetében* eddig még nem látott mélységekbe engednek pillantani. E két munkából a magyar szellemiség olyan csodálatos portréja bontakozik ki, amilyent a Dunántúliának, Győriának hívei és a szellemtörténet ellenségei álmodni sem képesek.

Mondjunk le tehát arról, hogy „barokk“ helyett „életakaratot“ írjunk; hogy a kereszténység, reformáció, reneszánsz, klasszicizmus, rokokó stb. fogalmakat neologizmusokkal helyettesítsük. A biedermeier pedig nem „osztrák életforma“, hanem egyetemes jelenség és egy valóban „szerepeltetett fölfedezett kornak“ szellemi alkata.

(Budapest.)

Garázdá. Péter.

LEVELESTÁR.

Ali haragunni fog érte. Szünjön meg végre az irodalomtudomány-nak az a parazita-típusa, amely rögtön jelentkezik, mihelyt egy új probléma fölvetődik, hogy beleszóljon a kérdésbe és semmitmondó fontoskodásaival azt a látszatot keltse, mintha ő is értene a dologhoz. Ezek az élősdiek semmivel sem tudnak többet, mint amennyit azoktól a kutatóktól tanultak, akik esetleg évtizedes anyaggyűjtésüket adják közre. A parazita szabad zsákmánynak tekinti a probléma megvitatására összehordott kutatásanyagot; úgy tesz, mintha világéletében egyébbel se foglalkozott volna, aztán nagyképpen elkezd a véleményeket latolgatni, egyeztet, összegez és kivonatol, hogy végül is valami lényegtelen vagy lapos módosítással bosszantsa a lelkiismeretes filológusokat. Közben azonban álfilológusunk annyira összekuszálja a pro és kontra álláspontokat, hogy az igazi kutatóknak végkép elmegy a kedvük a témától. Az élősködő azonban elérte célját: bekerül a „kérdés történetébe“, sőt ha némi tudománypolitikai hatalom van a kezében, még az is megtörténhetik, hogy csatlósai őt fogják idézni és propagálni, nem a téma becsületes kezdeményezőit. — *Kritikai berek.* A parazita filológusnak van egy méltó párja: a Sanda Kritikus, aki a Befolyásos Szerkesztőre kancsalít, miközben bárdjával a bírálati objektumra sújt. Tekintetét az üresedésre kerülő kathedrák eshetőségei is erősen befolyásolják és ha szerinte a Befolyásos Szerkesztő minden írása „alapvető“, „véglegesen tisztázó“ és „helyesen fejtette meg a

problémát“ — annál rosszabb a szegény, de becsületes bírálati objektumnak. Legkitünőbb tehetségeinket agyonhallgatják, búskomorságba üldözik, ellenzékbe kényszerítik ezek a sanda kritikusok: mindenkit gyűlölnék, aki tehetségesebb náluk és aki velük szemben szóba jöhet, ha állásról, jutalomról, közéleti szereplésről van szó. Folyton világnézetéről szavalnak, de a világnézet az ő szájukban nem jelent mást, csupán annyit, hogy „én kapom az aprópénzt, nem te“.

CSODABOGÁR.

A *Délvidéki Ifjúság* c. folyóirat idézi a *Turáni Roham* nevezetű új orgánumból a következő épületes dolgokat:

Attila trónralépésének 1500. esztendejében, Csüörtöltő hó 30-án..

Él a magyarok Istene s rajta kívül idegen Isteneid ne legyenek...

Gyere, légy ősi magyar pogány!... A földi életre helyezzük a fő-

súlyt... Budavarában sváb, tót pap diktál... Héber próféta lett az

Istene, egy héber asszony lett a védszentje, csonka hazánkat ennek

ajánlja...

A „csüörtöltő“ folyóirat tragikomikuma, hogy még a magyar pogányság propagálásában sem eredeti, hanem német példát utánoz.